

Православното, римокатолическо и протестанско учение за Евхаристията

Евхаристията е основа на църковния и литургичен живот. Повечето християнски деноминации (православни, католици, древните източни църкви, англикани, лутерани и т. н.) вярват, че Христовото тяло и кръв реално присъстват в причастието. Някои протестантски конфесии (калвинисти, методисти, баптисти, адвентисти и др.) възприемат причастието само като символ.

Протогипи на евхаристията

От най-дълбока древност хлябът и виното се използват за култови цели от редица народи. От гледнище на християнството най-важни са практиките на древните евреи, описани в Стария завет. Например Мелхиседек посреща старозаветния патриарх Авраам с хляб и вино (Бит. 14:18). Християнската религия освен това възприема юдейската Пасха като предобраз на причастието.

Теология и богослужение

Традиционните християнски изповедания вярват, че виното и хлябът се „преосъществяват“ и стават истински тяло и кръв Христови. Преосъществените хляб и вино се наричат Свети дарове.

Възприема се обяснението на свети Йоан Дамаски, прието от Седмия вселенски събор, според което хлябът и виното не променят материалната си природа, а те не остават обикновени земни вещества, а тяхната същност се свързва с божествената същност на Исус Христос. Това се случва по време на определен момент в богослужението (Литургия, Меса), който е и неговата кулминация. Първи се причастват свещениците, извършващи тайнството, а след това останалите вярващи. При православие, римокатолицизма и в древните църкви, за да бъде прието причастието, вярващият трябва да е съблюдавал пост и да е преминал през тайнството Покаяние, свързано с изповед.

Особености при различните изповедания

При православие и римокатолицизма съществува учението за Христовата жертва, според което тя не е принесена еднократно, е постоянна във времето. Тази жертва видимо се повтаря всеки път по време на Литургията, чиито център е Евхаристията. Според почти всички протестантски възгледи, жертвата с еднократно, а причастието идва само за да напомни за нея (и да направи съпричастни вярващите към нея).

Православие

В православната църква тайнството може да бъде извършено само от епископ, а също от свещеник, с благословението (или по поръчение) на епископа. По време на Литургията, епископите или свещениците приготвят със специален ритуал Евхаристията върху олтара, причастват се сами, след това причастват вярващите, след което останалите Свети дарове трябва да бъдат приети от свещенослужителите.

Римокатолицизмът

Православие

В православната църква тайнството може да бъде извършено само от епископ, а също от свещеник, с благословението (или по поръчение) на епископа. По време на Литургията, епископите или свещениците приготвят със специален ритуал Евхаристията върху олтара, причастяват се сами, след това причастяват вярващите, след което останалите Свети дарове трябва да бъдат приети от свещенослужителите.

Римокатолицизъм

Основната разлика между римокатолицизма и православие се състои в начина на причастяване. В Католическата църква само свещенослужителите се причастяват с хляб и вино, на миряните се дава само хляб. Друга формална разлика е тази, че хлябът за Причастието при католиците е безквасен (във връзка с традициите на юдейската пасха), докато в Православната църква той е квасен. Освен това Католическата църква въвежда понятията „първо причастие“, „последно причастие“, които отсъстват в Православие.

Протестантство

Протестантите смятат, че възгледът за Господнята вечеря като повторение на Христовата жертва е непознат в Новия завет. Н-ма нужда да се повтаря Христовата изкупителна жертва, тъй като тя "може съвършено да спасява тези, които идват при Бога чрез Него, понеже винаги живее за да ходатайства за тях (Евр. 7:25). "Защото Христос влезе не в ръкотворно светилище, образ на истинското, но в самите небеса, за да се яви вече пред Божието лице за нас" (Евр. 9:24). В Посланието към евреите се отбелязва, че Христос не трябва да принася "Себе си много пъти" (9:25), тъй като Той "беше принесен веднъж, за да понесе греховете на мнозина" (9:28)

Апостол Павел е разбирал Господнята вечеря като възвестяване, а не като повторение на Христовата смърт. "Защото всеки път, когато ядете този хляб и пиете тази чаша, възвестявате смъртта на Господа, докато дойде Той" (1 Кор. 11:26). Глаголът "възвестявам" - *katangellein*, се използва в Новия завет за прогласяване на евангелието (1 Кор. 9:14) и за разпространение на вярата (Римл. 1:8). Според протестантите това подсказвало, че според Новия завет празнуването на Господнята вечеря е възвестяване на Евангелието на хората, а не повторение на Христовата жертва пред Бога.

Още от първите дни на своето съществуване, поради административното деление на Римската империя, Христовата църква се е разделяла на две половини: Източна и Западна. Тези две неделими половини на Вселенската църква живеели в пълно единение и пребъждали в единство на вярата.

Основите на църковния живот и на Изток, и на Запад са били едни и същи. В западната половина на Църквата обаче, постепенно се създава особен строй на живота и своелико отношение към него. Между Изток и Запад започнали да изникват несъгласия и спорове още през II - III век, например за празнуването на Пасхата (Великден) и за кръщаването на еретиците.

Различията в църковния живот на Изток и Запад се проявили особено ярко след политическото разделение на две половини на Римската империя. В IV в. на Запад започват да се затвърждават обреди и обичаи, различни от Източната Църква, т.е. относно постите, св. тайнство миропомазване и за безбрачнето на духовниците.

През 1054 г. цариградският патриарх Михаил се обявил против нововъведенята на римския епископат, а именно против употребата в тайнство евхаристия пресен хляб. Така, той възложил на Българския Архиепископ Лев да напише изобличително послание против тези нововъведения. В отговор, Западната църква

поискаха от Източната да признае всички папски постановления и след като се убедили, че няма да постигнат успех, те поставили була на престола на храма "Св. София", с която проклинали цариградския патриарх и цялата Източна Църква. Истока произнесъл извета против папата и от тогава римският епископат отпаднал от едната, света, съборна и апостолска Църква Христова.

Ще изложим в кратък вид основните различия между католицизма и Светото Православие:

1. Догмат за изхождането на Дух Свети и от Сина (филиокве)

Въпреки ясното учение на божественото Откровение, че Дух Свети изхожда, т.е. получава своето вечно и ипостасно битие само от Отца, римокатолиците учат, че Дух Свети изхожда и от Сина. Те не правят разлика между вечното Му произхождение от Отца и временното Му изпращане от Отца чрез Сина (Йоан. XVI:28-29). Православната Църква учи, че Дух Свети изхожда вечно и ипостасно само от Отца, а се изпраща в света не само от Отца, но и от Сина, или по-точно чрез Сина.

2. Догматът за непорочното зачатие на Пресвета Дева Мария

Учението на римокатолиците за първородния грях е тясно свързано с учението им за непорочното зачатие на Дева Мария. В папска була от 8 декември 1854 г. се казва следното: "С власта на Господа Исуса Христа, блажените апостоли Петра и Павла и с всяка власт обявяваме, възвестяваме и определяме, че учението за това, че Препоблагословената Дева Мария в първия момент на своето зачатие, поради особената благодат на Всемогъщия Бога и особеното предимство, заради бъдещите заслуги на Исуса Христа, Спасителя на човешкия род, била запазена свободна от всякаква нечистота на първородната вина, с учение открито от истината, затова всички вярващи се задължават твърдо и постоянно да го изповядват".

Православната Църква почита Пресвета Дева Мария, но така, както подобава да се почита Майката на Изкупителя на света. Според Православното учение, Св. Дева Мария се е родила по естествен път и затова тя също е наследила от нейните родители първородния грях.

3. Догматът за главенството и незаблудимостта (непогрешимостта) на папата

По този въпрос римокатолиците казват следното: "Църквата се нарича една, защото е една и съща, разпространява се на Изток и Запад, в отдалечени страни, на небето и земята.

По целия свят тя изповядва една и съща вяра, употребява едни и същи тайнства и признава един невидим глава Исуса Христа на небето, а на земята видим главо - светия римски отец папата, в качеството на приемник на апостола Петра и намесник Христов".

Православната Църква изповядва, че има един невидим глава - Господ Исус Христос и, че друг, видим глава не съществува. Тъй като католиците твърдят, че папата е приемник на Апостол Петър, като пръв между апостолите, трябва да се знае, че Св. отци на Православната Църква учат, че ап. Петър е само "пръв между равни", а не върховен управител. Дори да допуснем, че Спасителят е дал особена власт на Апостол Петър, следва ли от това, че той е дал същата власт и на неговите приемници? Защо точно на папата трябва да е предал тази власт, след като напр. Апостол Петър е основал и Антиохийската Църква? По тази логика и Антиохийския епископ би имал претенции за главенство.

4. Свето тайнство Кръщение

За начина на извършване на тайнството Кръщение, римокатолиците казват: "Тези, които трябва да се просветят с това тайнство, или се потапят във вода, или се поливат с вода, или се поръсват с вода. Употребява се кой да е от тези способи."

Православния Св. Киприян Картагенски ясно свидетелства, че Кръщението чрез потапяне е всеобщо и само в изключителни случаи (при болест) се допускало кръщение чрез поръсване и обливане. Отците на Неокесарийския събор с 12-то правило запретили на кръщените чрез поръсване или обливане да стават презвитери.

5. Свето тайнство Миропомазване

Редовен извършител на миропомазването според римокатолиците е само епископа. Според тях трябва да се помазват само навършилите седемгодишна възраст.

Според Светото Православие, св. тайнство миропомазване извършват не само епископите, но и презвитерите (свещенниците), с тази разлика, че първите освещават мирото за тайнството, а последните могат да миропомазват само с мир, освещен от епископите. При Православните миропомазването се извършва над всички най-важни части на тялото, за разлика от римокатолиците, които миропомазват само челото.

6. Свето тайнство Евхаристия (Свето Причастие)

Разликите в това Свето Тайнство са следните:

а) Римокатолиците извършват това тайнство с безквасен хляб вместо с квасен. Те твърдят, че Сам Исус Христос е установил тайнството с безквасен хляб. Това не е така, защото Исус Христос е извършил евхаристията (Тайната вечеря) преди нудеиската Пасха, която започвала на четвърнадесетия ден от месец вечерта (Лев. XXIII:5). Безквасни хлябове еврейте почитали за миг на 15-я ден от месец, а предците на нас 7 дни. Съответно на 12-ти месец в Рим се извършва

освещават мирното състояние, а последните могат да миропомазват само с миро, съвземено от епископите. При Православните миропомазването се извършва над всички най-важни части на тялото, за разлика от римокатолиците, които миропомазват само челото.

6. Свето тайнство Евхаристия (Свето Причастие)

Разликите в това Свето Тайнство са следните:

а) Римокатолиците извършват това тайнство с безквасен хляб вместо с квасен. Те твърдят, че Сам Исус Христос е установил тайнството с безквасен хляб. Това не е така, защото Исус Христос е извършил евхаристията (Тайната вечеря) преди иудейската Пасха, която започвала на четиринадесетия ден от месецът вечерта (Лев. XXIII:5). Безквасни хлябове еврейте почивали да ядат на 15-я ден от месеца, в продължение на 7 дни. Следователно на 13-ти, когато е била тайната вечеря не е имало още безквасни (опраснони) и Господ е извършил евхаристията не с безквасен, а с квасен хляб, какъвто се е употребявал този ден.

б) Не приобщават всички върваци от един и същи хляб, напр. свещениците освещават за себе си по-голяма хостия (тънка кръгла пластина от безквасно тесто), а за миряните освещават по-малки за всекиго по отделно. Това нововъведение според Православната Църква е едно отстъпление от думата и идеята на тайнството, чрез което вървациите трябва да се обединят в едно тяло.

в) Не приобщават всички върваци под двата вида, т.е. с тялото и кръв Христови. Миряните при тях се причестяват само с хостия и се лишават от чашата, въпреки думите на Спасителя: "Ако не ядете плътта на Сина Человечески и не пиете кръвта Му, не ще имате в себе си живот" (Йоан 6:53)

г) Лишават малките деца до известна възраст съвсем от причастие. Това отклонение те са го направили като следствие от предното, защото след като узаконили миряните да се приобщават само под единия вид, т.е. само с тялото Христово, по необходимост е трябвало да лишават от причастие малките деца, понеже не могат да приемат твърда храна.

7. Свето тайнство Покаяние

По това тайнство римокатолиците казват следното: "Нито изповядващият трябва да знае кой е духовникът, който го изповядва, нито пък изповедникът трябва да знае кой изповядва." Този начин на изповед е въведен от тях може би с цел да се запази тайната на изповедта. Според Православното обаче, при изповедта има не по-малко значение психическото състояние на каещия се: той трябва да изпита известни мъчения на съвеста, даже и срам, когато се изповядва очи в очи пред свещеника. Това е така, защото при другия случай каещия се може без срам да изповядва един и същи грях безброй пъти.

8. Свето тайнство Свещанство

Безбрачието на свещениците (целибата) бил въведен от римокатолиците през IV в. с цел, то да се издигне в нравствено отношение. С това решение те постигнали противоположни резултати. Съборите и историците на Запад свидетелстват, че след установяване безбрачието на духовенството, нравствения му упадък станал още по-голям.

Православната църква учи, че духовникът трябва да бъде със семейство. По този въпрос се е възказал и Св. ап. Павел, който казва, че епископът трябва да бъде мъж на една жена и да умее "да управлява добре къщата си и да има деца послушни със свършена почителност, защото който не умее да управлява собствената си къща, как ще се грижи за Църквата божия?" (1 Тим. 3:2-4)

9. Свето тайнство Брак

Римокатолиците твърдят, че брачният съюз се смята за безусловно неразторжим, дори и в случай на прелюбодеяние. Мъжът и жената могат да се разделят, но те не могат да встъпят във втори брак.

Според православно учение обаче, християните могат да се развеждат при прелюбодеяние. По думите на Христа: "Който напусне жена си не поради прелюбодеяние, той я прави да прелюбодейства (Мат. 5:32), т.е. прелюбодеянието е законна причина за разтрогване на брака.

10. Свето тайнство Елеосвещение

Според римокатолиците, елеят за това тайнство се освещава само от епископа, а на презвитерите се предоставя само помазването на болните. На това св. тайнство те гледат не като целебно средство, а като последно помазание на умирация, за да го подпомогне в борбата с ужасите на смъртта.

Православните учат, че презвитерите не само помазват, но и могат да освещават елея по думите на ап. Иаков: "Болен ли е някой между вас, нека повика презвитерите църковни, и те да се помолят над него, като го помажат с елей в името Господне" (Иак. 5:15).

Този ситуационен, това вдъхновение, което имали първите християни, които отивали с радост към смъртта показва, че те са имали съзнателна връзка с Неизданныя свят и със светлите Същества, и са знаели от реална опитност, че човек не е тяло, а една жива Душа и един мощен Дух, който е способен да превъзмогне всички пречки, които се поставят на пътя му. Победата на Християнството е победа на Духа над инстинктите на низшата човешка природа.

Говорейки за окултните причини при гоненето на християните, Учителят казва, че главната причина, поради която християните бяха гонени, е неприложението на Учението от тяхна страна. Общозвестно е в Окултната Наука, че всяка идея, която слеза от висшите светове, носи със себе си големи енергии и сили. И колкото от по-възвишен свят иде една идея, толкова по-голяма енергия и сила носи тя. Първите християни, като се почне от апостолите, като приеха окултните идеи, които Христос им предаде, приеха в себе си и силите, и енергиите, които тези идеи носеха в себе си. А всяка една енергия трябва да се впрегне на работа, иначе тя ще предизвика експлозия. А енергиите, които бяха вложени в идеите на Христос се турят в работа, като се приложат тези идеи в живота. И понеже първите християни не приложиха идеите, които Христос им даде, енергиите, които те носеха се подпушиха и за да намерят изход, предизвикаха гонения от страна на езичниците.

Този закон се отнася за всички окултни общества от всички времена и епохи. Затова окултните идеи трябва не само да се приемат, но и да се прилагат, за да не става експлозия, която ще се изрази по различни начини. Гоненията на Христос се дължат пак на същия закон, само че тук причината не е в Христос, а в иделите. Те от своя страна бяха приели известни идеи от техните Мистерии и като не ги прилагали, избиха в гонение на Христос. За враждебността на колективите против Христос има много други дълбоки причини, за които сега няма да говоря. Приложението, за което сега въпрос, бива индивидуално и колективно.

По след преставането на гоненията и след признаването на Християнството за официална религия в 353^{ма} година Християнството изгубило своята вътрешна сила и се превърнало в една външна религия. Вътрешната връзка постепенно се изгубила и този Дух, който вдъхновявал всички християни до последните мъченици в началото на четвърти век, се оттеглял, защото и самите християни възприели само буквата на Учението и изгубили вътрешното разбиране на Учението и постепенно от гонени и преследвани, станали гонители на онези, които държали за вътрешното разбиране на Учението, на истинските Христосови последователи, което продължава и до днешни времена. Така в Християнството се оформила от една страна християнската църква, а от друга страна тайните и скритите продължавали да работят и до наши дни езотеричните групи, ръководени и вдъхновявани от Духа на Учителя Иисус и неговият помощник апостол Павел.

отношение на това кой трябва да се помазва, Светата Православна Църква учи, че това тайнство може и трябва да се извършва над тежко болен, за когото се дават молитви за въздигане от болеста, а не да им се помогне да имат по-лека смърт.

Задгробната съдба на човека. Учение за чистилището.

Римокатолиците учат, че душите на умрелите вярващи, които не са успели приживе да се покаят за несмъртните и леки простими грехове, а така също и душите на тези, които са се покаяли за своите смъртни грехове, но не са могли да изпълнят известни спитемии или да понесат временни наказания, се изпращат след честния съд в чистилището - средно място между рая и ада.

Според Православието, Църквата се е молила и сега се моли за умрелите, но се моли за опрощаване на греховете им, за освобождаването им от ада, а не от някакво средно място - чистилище. Молитвата е необходима за намиращите се в ада, защото Христос има ключовете на ада и смъртта (Откр. 1:18) и може да освобождава от там грешници, както е сторил това при влизането Си в ада (1 Петр. 3:18-19), ако те се преклонят пред името Му (Филип. 2:10-11) и ако греховете им са простими (Мат. XXII:31-32).